EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 12.10.2005
KOM(2005) 488 lopullinen

Yhteisön Lissabon-ohjelman täytäntöönpano:

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Lisää tutkimusta ja innovaatiota – Investointi kasvuun ja työllisyyteen: Yhteinen lähestymistapa

{SEK(2005) 1253}
{SEK(2005) 1289}

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto ... 3

Luku 1 Tutkimus ja innovaatio EU:n politiikan keskiössä ... 5

1.1. Parempaa sääntelyä uuden teknologian hyväksi ... 5

1.2. Valtiontuen kohdentaminen tutkimukseen ja innovaatioon ... 6

1.3. Teollis- ja tekijänoikeuksien tehokkuuden ja käytön parantaminen ... 7

1.4. Tutkijoita houkutteleva yhtenäismarkkina-alue ... 7

1.5. Tutkimuksen ja innovaation edistäminen julkisten hankintojen avulla ... 8

1.6. Verokannustimien käytön parantaminen ja laajentaminen ... 9

Luku 2 Tutkimus ja innovaatio EU:n rahoituksen keskiössä ... 10

2.1. Julkisten ja yksityisten resurssien valjastaminen keskeisten teknologioiden kehittämiseen ... 11

2.2. Euroopan rakennerahastot tutkimuksen ja innovaation vauhdittajina ... 12

2.3. Pk-yritysten rahoituksen saatavuuden parantaminen ... 13

2.4. Kansallisten ohjelmien ja muiden rahoituslähteiden valjastaminen tutkimuksen ja innovaation käyttöön Euroopassa ... 13

Luku 3 Tutkimus ja innovaatio yritystoiminnan keskiössä ... 15

3.1. Yliopistojen ja yritysten kumppanuussopimusten tehostaminen ... 15

3.2. Innovaatiokeskukset ja tutkimuslähtöiset ja teollisuuden klusterit ... 16

3.3. Proaktiiviset yritysten tukipalvelut tutkimuksen ja innovaation vauhdittajina ... 17

3.4. Innovaatiojohtaminen ja yhteiskunnalliset muutokset ... 17

3.5. Innovatiivisten palvelujen tarjoamat mahdollisuudet ... 18

3.6. Teollisuuden tutkimus- ja innovaatiotoimintaa koskevan eurooppalaisen seurantajärjestelmän perustaminen ja aineetonta pääomaa koskevan raportoinnin parantaminen ... 18

Luku 4 Parempaa tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa ... 20

4.1. Tutkimus ja innovaatio ensisijaisena toimintakohteena kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävissä kansallisissa uudistusohjelmissa ... 20

4.2. Parannetut politiikan analysointivälineet ... 21

4.3. Tukea poliittiselle oppimisprosessille ja yhteistyölle ... 21

Päätelmä ... 22

Yhteisön Lissabon-ohjelman täytäntöönpano:

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Lisää tutkimusta ja innovaatiota – Investointi kasvuun ja työllisyyteen: Yhteinen lähestymistapa

JOHDANTO

Jotta EU saavuttaisi kestävän globaalin kilpailukyvyn, sillä ei ole muuta mahdollisuutta kuin tulla elinvoimaiseksi osaamistaloudeksi. Käynnistäessään uutta Lissabonin kumppanuutta kasvun edistämiseksi ja työpaikkojen luomiseksi[1] Eurooppa-neuvosto korostikin, että *kasvuun pyrkiminen osaamisella ja innovoinnilla* on yksi kolmesta pääasiallisesta toiminta-alueesta. Tässä tiedonannossa täsmennetään tällä alueella toteutettavat toimet. Ne seuraavat johdonmukaisesti yhdennettyihin suuntaviivoihin (Integrated Guidelines, IG)[2] perustuvaa kaiken kattavaa uutta yhteisön ja jäsenvaltioiden kumppanuutta kansallisten uudistusohjelmien valmistelemiseksi sekä yhteisön Lissabon-ohjelmaa (Community Lisbon Programme, CLP)[3]. Jokaisen luvun tiivistelmässä on viitteet aihetta koskeviin asiakirjoihin. Innovaatiopolitiikka ja tutkimuspolitiikka ovat tässä suhteessa keskeisellä sijalla, koska ne kattavat yhdessä kaikki osa-alueet, jotka vaikuttavat uuden tiedon ja ideoiden syntyyn, niiden käyttöön ja kaupalliseen hyödyntämiseen. Vahvan ja kestävän kasvun edellytyksenä on päättäväinen, yhdennetty poliittinen toiminta. EU:n olisi otettava käyttöön johdonmukainen kokoelma eri välineitä, jotka kattavat tutkimus-, innovaatio- ja muun asiaan liittyvän politiikan. Tarvitaan koordinointia jäsenvaltioiden, alueiden ja Euroopan tason välillä, ja Euroopan tason toimilla olisi tuettava ja täydennettävä kansallisten viranomaisten ja yksityissektorin ponnisteluja. Vuonna 2002 Barcelonassa kokoontunut Eurooppa-neuvosto asetti tavoitteeksi tutkimusinvestointien kokonaismäärän nostamisen BKT:stä laskettuna 1,9 prosentista kolmeen prosenttiin vuoteen 2010 mennessä ja yksityisen rahoituksen osuuden nostamisen 55 prosentista kahteen kolmasosaan. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltioiden on uudistettava ja vahvistettava julkisia tutkimus- ja innovaatiojärjestelmiään, helpotettava julkisten ja yksityisten toimijoiden välisiä kumppanuuksia, varmistettava suotuisan sääntely-ympäristön toteutuminen, autettava luomaan toimintaa tukevat rahoitusmarkkinat ja luotava houkuttelevia koulutus- ja uramahdollisuuksia.

---

1 ”Kasvua ja työtä Euroopan tulevaisuuden hyväksi – Uusi alku Lissabonin strategialle” (KOM(2005) 24 lopullinen), 2.2.2005.

2 Neuvoston suositus 2005/601/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2005, jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajoiksi suuntaviivoiksi.

3 ”Yhteiset toimet kasvun ja työllisyyden hyväksi – Yhteisön Lissabon-ohjelma” (KOM(2005) 330 lopullinen) ja ”Annex to the Common Actions for Growth and Employment: The Community Lisbon Programme” (SEC(2005) 981).

Kolmen prosentin tavoitteella ja tutkimusinvestointeja koskevan toimintasuunnitelman[4] jatkotoimilla on ollut liikkeelle paneva vaikutus jäsenvaltioissa. Lähes kaikki ovat asettaneet tavoitteita, jotka – jos ne saavutetaan – nostavat tutkimusinvestointien osuuden EU:ssa 2,6 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2010 mennessä. Kasvun sijasta EU:n tutkimusintensiteetti on kuitenkin enemmän tai vähemmän juuttunut paikalleen[5]. Useimmissa jäsenvaltioissa lisäykset julkisiin ja yksityisiin tutkimusinvestointeihin ja toiminta-aloitteiden valikoima ja kunnianhimoisuus jäävät kauas siitä, mitä maiden kansalliset tavoitteet saati sitten EU:n tavoite edellyttäisi. Yksityisiä investointeja tehdään erityisen vähän. Samalla Euroopan innovaatiokyky ei ole kasvanut riittävästi[6].

Maailmanlaajuinen kilpailu tutkimus- ja innovaatioinvestointien houkuttelemiseksi on kiihtymässä. Houkuttelevien sijaintipaikkojen kuten Yhdysvaltojen ja Japanin lisäksi on ilmaantunut uusia kilpailijoita, kuten Kiina, Intia ja Brasilia. Jotta EU voisi pysyä kilpailukykyisenä ja säilyttää yhteiskuntamallinsa, tarvitaan pikaisesti pitkälle meneviä uudistuksia. Lisäksi kilpailun mittakaava on sellainen, ettei yksikään jäsenvaltio voi onnistua yksin. Valtioiden rajat ylittävää synergiaa olisi hyödynnettävä täysimääräisesti. Tämä on ainoa keino vauhdittaa tutkimus- ja innovaatiokykyä ja muuttaa se tehokkaasti kasvuksi ja työpaikoiksi EU:ssa. Korkeat T&K-panostukset ja hyvä innovaatiokyky edistävät osaltaan uusien ja parempien työpaikkojen syntymistä. Lisäksi tarvitaan tutkimusta ja innovaatiota tekemään EU:n taloudesta kestävämpi; tähän pyritään löytämällä ratkaisuja, joista sekä talouskasvu, yhteiskunnallinen kehitys että ympäristönsuojelu hyötyvät.

Tämä tiedonanto pohjautuu kasvua ja työllisyyttä edistävään kumppanuuteen[7]. Siinä käsitellään tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan koko spektriä muut kuin teknologiset innovaatiot mukaan luettuina. Siinä konkretisoidaan yhteisön Lissabon-ohjelmassa tehdyt sitoumukset esittämällä yksityiskohtaisesti toteutettavat toimenpiteet, joilla tuetaan tutkimusta ja innovaatiota ja jotka esiteltiin ohjelmassa yleisesti. Siinä hahmotellaan kunnianhimoisia toimia, jotka menevät pidemmälle kuin toimintasuunnitelmassa asetettu kolmen prosentin tavoite ja tähän mennessä toteutettu innovaatiopolitiikka[8]. Siinä vahvistetaan yhteyksiä tutkimuksen ja innovaation välillä keskittämällä tutkimuspolitiikkaa entistä enemmän uuden tiedon ja sen sovellusten kehittämiseen ja tutkimustoiminnan puitteisiin ja kohdentamalla innovaatiopolitiikkaa tiedon muuntamiseen taloudelliseksi arvoksi ja kaupalliseksi menestykseksi. Koska komissio pyrkii sääntelyn parantamiseen, kilpailukykyyn mahdollisesti vaikuttavien toimenpiteiden yhteydessä suoritetaan vaikutusten arviointi johdonmukaisesti tämän lähestymistavan kanssa.

---

4 KOM(2003) 226 lopullinen.

5 http://www.cordis.lu/indicators/publications.htm (Key Figures 2005 on Science, Technology and Innovation) ja http://epp.eurostat.cec.eu.int/ (Eurostatin tietoja).

6 http://trendchart.cordis.lu/ (European Innovation Scoreboard).

7 ”Yhteiset toimet kasvun ja työllisyyden hyväksi: yhteisön Lissabon-ohjelma” (KOM(2005) 330 lopullinen), 20.7.2005.

8 ”Innovaatiopolitiikka: unionin Lissabonin strategiaa koskevan lähestymistavan päivittäminen” (KOM(2003) 112 lopullinen).

LUKU 1 TUTKIMUS JA INNOVAATIO EU:N POLITIIKAN KESKIÖSSÄ

Tutkimus ja innovaatio tarvitsevat ennustettavissa olevaa ja niille edullista sääntely-ympäristöä, jotta ne voivat houkutella yksityisiä investointeja ja auttaa siirtämään uusia ideoita markkinoille. Näiden alojen toimintalinjoissa olisi myös otettava huomioon alakohtaiset erityispiirteet, pk-yritysten tarpeet ja julkisten tutkimusorganisaatioiden tehtävä, kun samalla edistetään EU:n politiikan tavoitteita muun muassa ympäristön, turvallisuuden, terveyden ja liikenteen aloilla. Monet tutkimukseen ja innovaatioon vaikuttavat sääntely- ja hallintokäytänteet kuuluvat jäsenvaltioiden vastuulle. Yhteisö voi kuitenkin sekä olla esimerkkinä omilla toiminta-alueillaan että tukea jäsenvaltioita niiden toiminta-alueilla – ei lisäämällä puuttumistaan niiden toimintaan vaan parantamalla ja kohdentamalla sääntelyä ja toimintalinjojaan.

Tätä silmällä pitäen olisi kaikki toimintalinjat niin jäsenvaltioiden kuin EU:n tasolla viritettävä tukemaan tutkimusta ja innovaatiota aina kun se on mahdollista. Niiden olisi edistettävä korkeatasoista perus- ja soveltavaa tutkimusta ja samalla tarjottava yrityksille mahdollisuus tuottaa, hankkia ja hyödyntää tekniikkaa, osaamista ja rahoitusta, jota ne tarvitsevat uusien markkinatilaisuuksien hyväksi käyttämiseen.

1.1. Parempaa sääntelyä uuden teknologian hyväksi

Sääntelyllä voidaan edistää tai estää tutkimusta ja innovaatiota. Tämä riippuu sääntelyn suunnittelusta, muun muassa sen vaikutuksista kaupalliseen riskiin ja oikeusvarmuuteen, sen ajoituksesta ja mahdollisuuksista ottaa huomioon vaihtoehtoisia teknisiä ratkaisuja. Yhteisön lainsäädännön parantamiseen tähtäävän parempaa sääntelyä koskevan aloitteen mukaisesti vaikutusten arviointi on nyt pakollinen kaikissa uusissa yhteisön lainsäädäntöehdotuksissa. Siihen kuuluu myös arviointi näiden ehdotusten vaikutuksista tutkimukseen ja innovaatioon.

On myös tärkeää, että lainsäädäntö ja erityisesti tuotteiden markkinasääntely on ennustettavaa ja ennalta varautuvaa. Tätä varten on tunnistettava ne tapaukset, joissa nykyinen lainsäädäntö tai standardit tai niiden puuttuminen aiheuttaa esteitä uusien tekniikoiden kehittämiselle ja hyväksikäytölle ja uusien markkinoiden syntymiselle. Toisaalta tulevat sääntelytoimenpiteet olisi otettava huomioon suunniteltaessa tutkimus- ja innovaatiotoimintaa. **Komissio vauhdittaa vuoropuheluaan sidosryhmien kanssa tutkimukseen ja innovaatioon kohdistuvien sääntelyesteiden tunnistamiseksi**. Tässä käytetään hyväksi erityisesti eurooppalaisia teknologiayhteisöjä (European Technology Platforms) ja alakohtaisia innovaatiopaneeleja (Sectoral Innovation Panels), jotka perustetaan Europe INNOVA -aloitteen yhteydessä. Näin edistetään tekniikan ja sääntely-ympäristön johdonmukaista kehittämistä.

Europe INNOVA -aloite *koostuu joukosta alakohtaisia innovaatiohankkeita, jotka kokoavat yhteen analyyseja ja käytännön kokemuksia. Aloite käynnistyy vuoden 2005 lopussa, ja siihen sisältyy*

- *alakohtainen innovaation seurantaelin (”Sectoral Innovation Watch”), joka arvioi eri teollisuudenalojen innovaatiokykyä ja tunnistaa innovaation vauhdittajia ja haasteita*
- *alakohtaisesti organisoituja koko Euroopan laajuisia teollisuuden klusterien verkostoja, jotka tunnistavat ja vaihtavat hyviä käytänteitä läheisillä politiikanaloilla*
- *alakohtaisesti organisoituja innovaatiorahoituksen alalla toimivien toimijoiden verkostoja, jotka tunnistavat näillä aloilla toimivien yritysten erityisiä rahoitustarpeita*
- *asianomaisten teollisuudenalojen korkean tason asiantuntijoista, tiedeyhteisön edustajista ja poliittisista päättäjistä koostuvia innovaatiopaneeleja, jotka validoivat hankkeen tuloksia ja laativat suosituksia politiikan ohjaamiseksi*
- *Europe INNOVA –foorumi: virtuaalifoorumi, jossa erilaiset innovaatiopolitiikkaan liittyvät aloitteet voivat verkostoitua ja vaihtaa hyviä käytänteitä.*

Liiketoimintaympäristöön vaikuttaa myös sääntelyn laatu ja sen tehokas täytäntöönpano. Tätä varten yhteisön säännökset on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä luomatta ylimääräistä byrokratiaa kansallisten sääntöjen lisäksi ja ottamalla käyttöön tutkimukselle ja innovaatiolle edullisia hallinnollisia käytänteitä. Jäsenvaltioita kehotetaan saattamaan yhteisön lainsäädäntö osaksi kansallista lainsäädäntöään ja soveltamaan sitä tavalla, joka edistää tutkimusta ja innovaatiota.

1.2. Valtiontuen kohdentaminen tutkimukseen ja innovaatioon

Tutkimus ja innovaatio kukoistavat yleensä parhaiten avoimilla ja kilpailluilla markkinoilla. Kuten valtiontukia koskevassa toimintasuunnitelmassa[9] selvitetään, markkinahäiriöt voivat vaikeuttaa tutkimuksen ja innovaation optimaalisen tason saavuttamista. Valtiontuella voidaan muiden välineiden ohella korjata markkinahäiriöitä ja muuttaa markkinatoimijoiden kannustimia helpottaen siten tutkimusta ja innovaatiota. Vaikka nykyiset säännöt tarjoavat jo runsaasti mahdollisuuksia siihen, että jäsenvaltiot voivat edistää tutkimusta ja innovaatiota valtiontuella, komissio on ilmoittanut, että se aikoo tarkistaa sääntöjään, jotta ne vastaisivat paremmin yhteisön politiikan ensisijaisia toimintakohteita ja tarvetta saada aikaan tutkimukselle ja innovaatiolle myönteisempi järjestelmä. Tätä varten komissio on äskettäin esittänyt kuulemisasiakirjan **innovaatiotoimintaan myönnettävistä valtiontuista**. Siinä esitetään konkreettisia ehdotuksia innovaatiotoimintaa koskevien valtiontukisääntöjen parantamiseksi ja rahoitusmahdollisuuksien ja oikeusvarmuuden lisäämiseksi. Meneillään olevan tarkistuksen tavoitteena on vähentää valtiontukea asteittain ja kohdentaa se uudelleen toimiin, joilla on kestävin vaikutus kilpailukykyyn, työpaikkojen syntymiseen ja kasvuun. Erityisesti **komissio aikoo muuttaa T&K-toimintaan myönnettäviä valtiontukia koskevaa**

[9] ”Valtiontukien vähentäminen ja tarkempi kohdentaminen: suunnitelma valtiontuen uudistamiseksi vuosina 2005–2009”, http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/action_plan/saap_fi.pdf.

yhteisön kehystä, jotta se vastaisi paremmin yhteisön etusijalle asettamia asioita kuten rajatylittävän tutkimusyhteistyön, julkisten ja yksityisten organisaatioiden tutkimuskumppanuuksien, tutkimustulosten levittämisen ja Euroopan yhteistä etua edistävien suurten tutkimushankkeiden tukemista. Lisäksi komissio aikoo tarkistaa valtiontukia ja riskipääomaa koskevia sääntöjä.

Komissio kannustaa myös ekologisia innovaatioita ja ekotehokkuuden avulla saavutettavaa tuottavuuden nousua ympäristöteknologiaa koskevan toimintasuunnitelman mukaisesti erityisesti tarkistaessaan ympäristöä varten myönnettävää valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja.

1.3. Teollis- ja tekijänoikeuksien tehokkuuden ja käytön parantaminen

Useimmat huipputekniikan yritykset pitävät teollis- ja tekijänoikeuksia arvokkaimpana omaisuutenaan. Näiden oikeuksien tehokas ja vaikuttava suoja on olennaisen tärkeää tutkimukselle ja innovaatiolle. Miljoonia euroja voidaan menettää yhdessä yössä, jos yritys ei onnistu suojaamaan teollis- ja tekijänoikeuksiaan. EU tarvitsee sen vuoksi kustannuksiltaan kohtuullisen, oikeudellisesti varman ja käyttäjäystävällisen järjestelmän teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamiseksi, jos se haluaa houkutella huipputekniikan yrityksiä. Yhteisön tavaramerkin ja yhteisön mallisuojan luominen olivat suuria askeleita tähän suuntaan.

Valitettavasti samanlaista prosessia ei ole patentteja varten. Yrityksille koituu EU:ssa edelleen huomattavasti korkeammat patentointikustannukset kuin Yhdysvalloissa. Tämä johtuu suurelta osin korkeista käännös- ja voimassapitokustannuksista sekä niistä kustannuksista, jotka syntyvät, kun eurooppalaista patenttia on riita-asiassa puolustettava erikseen kunkin jäsenvaltion tuomioistuimissa, joiden päätökset voivat olla ristiriitaisia. Yhteisöpatentin hyväksyminen auttaisi selkeästi ratkaisemaan näitä ongelmia, koska sen myötä luotaisiin yksi patenttituomioistuin ja alennettaisiin käännöskustannuksia.

Tämä ei kuitenkaan vielä riitä. Käyttäjät jättävät usein suojaamatta teollis- ja tekijänoikeutensa, koska he ovat tietämättömiä nykyisistä mahdollisuuksista. Sen vuoksi **komissio aikoo vahvistaa nykyisiä tiedotus- ja tukipalveluja**, kuten teollis- ja tekijänoikeuksien neuvontapistettä (IPR Helpdesk), **ja kannustaa parempaan yhteistyöhön asianomaisten kansallisten laitosten välillä**. Yhteisön osarahoitusta voidaan tarjota yhteishankkeisiin PRO INNO -aloitteen yhteydessä ja toimintalinjojen koordinointiin RTD OMC-Net -aloitteen yhteydessä.

Komissio aikoo myös käynnistää vuoropuhelun teollisuuden ja muiden sidosryhmien kanssa vuonna 2006 määrittääkseen, mitä voitaisiin tehdä vakaan teollis- ja tekijänoikeuskehyksen tarjoamiseksi Euroopan teollisuudelle.

1.4. Tutkijoita houkutteleva yhtenäismarkkina-alue

Laajentaakseen toimintaansa tieteen, teknologian ja innovoinnin alalla EU:n on houkuteltava enemmän ja parempia tutkijoita ja hyödynnettävä näitä henkilöresursseja täysimääräisesti. Sen olisi kannustettava parhaita kykyjä tutkimusuralle ja jäämään tai tulemaan Eurooppaan. Viime vuosien aikana on yhdessä jäsenvaltioiden kanssa laadittu laaja ja yhdennetty strategia henkilöresurssien vahvistamiseksi EU:n tutkimusalalla.

Perimmäisenä tavoitteena on luoda avoimet ja kilpailukykyiset eurooppalaiset työmarkkinat tutkijoille vahvistamalla pätevyyksien ja urapolkujen moninaisuutta valtioiden rajat ylittävällä

tasolla. Kansallisella tasolla on edistytty huomattavasti useissa toimissa, joiden tarkoituksena on poistaa tutkijoiden liikkuvuuden esteitä, kehittää taitoja ja pätevyyttä, joita tarvitaan uralla etenemiseen eri sektoreilla ja tieteenaloilla, ja vahvistaa tutkijoiden asemaa ja urakehitystä[8]. Liikkuvat tutkijat kohtaavat kuitenkin edelleen oikeudellisia, hallinnollisia ja tiedonsaantiin liittyviä ongelmia erityisesti veroihin ja sosiaaliturvaan liittyvissä kysymyksissä sekä muita esteitä, kun on kyse liikkumisesta eri alojen ja valtioiden välillä. Nämä ongelmat on voitettava.

Komissio seuraa eurooppalaisesta tutkijoiden peruskirjasta ja tutkijoiden työhönoton säännöstöstä antamiensa suositusten täytäntöönpanoa ja tukee sitä. Sama koskee yli kolmeksi kuukaudeksi saapuvien kolmansien maiden tutkijoiden maahanpääsymenettelyyn ja oleskeluun liittyvää direktiiviä ja vastaavaa suositusta, kunhan ne on hyväksytty. Suosituksella ennakoidaan joidenkin direktiivin säännösten soveltamista. Jäsenvaltioita kehotetaan panemaan täytäntöön tämä suositus sekä neuvoston suositus, joka koskee kolmansien maiden tutkijoille lyhytaikaiseen oleskeluun myönnettäviä viisumeita. **Komissio jatkaa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa sellaisten toimenpiteiden kehittämistä ja täytäntöönpanoa, joilla voidaan voittaa tutkijoiden liikkuvuutta edelleen haittaavat esteet**. Lisäksi komissio vaalii julkisen tunnustuksen antamista tutkijoille ja kannustaa jäsenvaltioita tekemään samoin.

1.5. Tutkimuksen ja innovaation edistäminen julkisten hankintojen avulla

Markkinat ja erityisesti suorituskykyyn liittyvät asiakkaiden vaatimukset vaikuttavat vahvasti yritysten tutkimus- ja innovaatiotoimintaan kohdistamiin investointeihin. Kun julkisten hankintojen osuus EU:n BKT:sta on 16 prosenttia, viranomaiset ovat merkittäviä tekijöitä markkinoilla. Viranomaisilla onkin tehokas keino kannustaa yksityisiä investointeja tutkimukseen ja innovaatioon. Näin voidaan tehdä esittämällä toiminnalliset vaatimukset tavalla, joka antaa yrityksille mahdollisimman paljon liikkumavaraa innovatiivisten ratkaisujen ehdottamiseen. Tällöin yritykset saavat voimakkaita kannustimia tarjoamiensa tuotteiden ja palvelujen tehokkuuden ja suorituskyvyn maksimoimiseen erityisesti silloin, kun viranomaiset toimivat edistyksellisinä asiakkaina, jotka hankkivat uuden teknologian huipputuotteita. Markkina-alueita, joilla viranomaisilla on vahvat mahdollisuudet vauhdittaa uuden teknologian kysyntää, ovat muun muassa liikenne, energia, ympäristö, terveys, koulutus, tiedotus ja viestintä.

Näiden mahdollisuuksien hyödyntämiseksi julkisia hankintoja hoitavat viranomaiset tarvitsevat poliittista, liikkeenjohdollista ja käytännöllistä tukea. Poliittiset päättäjät ja viranomaiset olisi saatava tietoisiksi mahdollisuuksista, joita uusi julkisia hankintoja koskeva sääntelykehys tarjoaa – erityisesti liikkumavarasta, jonka ansiosta on mahdollista kannustaa yrityksiä lisäämään hankittavien tavaroiden ja palvelujen teknologista ja innovatiivista sisältöä. Uusia välineitä tarvitaan tukemaan tarpeellisia muutoksia. Ympäristön alalla tämä tehtiin antamalla ympäristöystävällisiä julkisia hankintoja koskeva käsikirja vuonna 2004.

Komissio lisää tietoisuutta hyödyistä, joita saavutetaan suuntaamalla julkisia hankintoja tutkimuksen ja innovaation edistämiseen, ja mahdollisuuksista, joita julkisia hankintoja koskeva yhteisön oikeus tähän tarjoaa. Tämä toteutetaan julkisia hankintoja ja tutkimusta ja innovaatiota koskevalla käsikirjalla.

Tässä työssä noudatetaan kaikkia julkisiin hankintoihin liittyviä direktiivejä[10] ja valtiontukisääntöjä, ja se on nähtävä laajemmassa yhteydessä, jossa julkista hankintapolitiikkaa voidaan monin tavoin hyödyntää kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävän Lissabonin kumppanuuden täytäntöönpanossa. Tässä suhteessa komissio varmistaa, että eri aloitteet toteutetaan johdonmukaisesti, ja tarkastelee keinoja, joilla voidaan parhaiten saada aikaan ne merkittävät vaikutukset, joihin julkisten hankintojen toteutuksella pyritään yhteisten Lissabonin tavoitteiden saavuttamiseksi. Vastavuoroinen oppiminen jäsenvaltioiden sidosryhmien ja hankintaviranomaisten välillä muun muassa vaihtamalla hyviä käytänteitä voisi vahvistaa näitä pyrkimyksiä.

1.6. Verokannustimien käytön parantaminen ja laajentaminen

Hyvin suunnitelluilla verokannustimilla voidaan tukea yritysten tutkimus- ja innovaatiotoimintaa yksinkertaisemmalla ja paremmin ennustettavalla tavalla kuin avustuksilla, vaikka tällöin on heikommat mahdollisuudet kohdistaa tuki tiettyihin tutkimus- ja innovaatiotavoitteisiin. Viime vuosina monet jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön uusia verokannustimia tai laajentaneet huomattavasti voimassa olevia kannustimia yritysten tutkimustoiminnan vauhdittamiseksi. Ne ovat nyt merkittävä osa julkista kokonaispanostusta yritysten tutkimustoiminnan tukemiseksi useissa jäsenvaltioissa. Verokannustimien suunnittelu ja toteutus vaihtelee kuitenkin huomattavasti, jolloin tuloksena on pirstaleinen ja hankala verotusympäristö.

Verokannustimet kuuluvat jäsenvaltioiden toimialueeseen. Niiden vaikuttavuutta ja vakautta voidaan kuitenkin parantaa tunnistamalla ja levittämällä yhteisön oikeuden mukaisia hyviä käytänteitä ja edistämällä koko EU:n alueella johdonmukaista lähestymistapaa yhteisiin kysymyksiin, kuten rajatylittävään tutkimuksen ulkoistamiseen, nuorten tutkimusintensiivisten yritysten laajenemiseen tai suurille eurooppalaisille tutkimushankkeille myönnettävän kansallisen tuen synkronisointiin. Voidaan myös tarkastella verokannustimien laajentamista koskemaan muunlaista innovaatiotoimintaa kuten suunnittelua tai prosessitekniikkaa. Luonnollisesti on välttämätöntä, että kaikissa tällaisissa järjestelmissä noudatetaan yhteisön oikeutta.

Verokannustimia suunniteltaessa olisi kiinnitettävä huomiota pk-yrityksiin, jotka usein ulkoistavat tutkimustoimintaansa tai hankkivat uutta teknologiaa teknologiansiirron kautta. Nuorilla innovatiivisilla pk-yrityksillä on myös yleensä pienemmät voitot tai ne voivat tuottaa tappiota eivätkä sen vuoksi voi hyötyä verokannustimista yhtä helposti kuin suuremmat yritykset.

Komissio aikoo antaa tiedonannon, jonka tarkoituksena on tehostaa, vakauttaa ja yhtenäistää T&K-verokannustimien käyttöä koko EU:ssa. Siinä annetaan ohjeita T&K-verokannustimien suunnitteluun ja toteutukseen ja esitetään muun muassa erityisiä järjestelmiä, jotka on tarkoitettu yhteisesti kiinnostaville aloille.

Tutkimuksen ja innovaation tuomiseksi EU:n politiikan keskiöön			
	komissio aikoo	**jäsenvaltioita kehotetaan**	**viite**

[10] EU-direktiivit 2004/17 ja 2004/18.

1.1	vauhdittaa vuoropuhelua sidosryhmien kanssa tutkimusta ja innovaatiota haittaavien sääntelyesteiden tunnistamiseksi	saattamaan yhteisön lainsäädäntö osaksi kansallista lainsäädäntöä tavalla, joka edistää tutkimusta ja innovaatiota	IG, 7 ja 14
1.2	ottaa käyttöön tutkimus- ja innovaatiomyönteisemmän valtiontukijärjestelmän	hyödyntämään kaikki uusien puitteiden tarjoamat mahdollisuudet tutkimuksen ja innovaation tukemiseen	IG, 7 ja 13
1.3	tukea toimia, joilla parannetaan teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmää ja sen tehokasta käyttöä	hyväksymään yhteisöpatentti ja sitä odotettaessa parantamaan nykyistä järjestelmää	IG, 8 CLP, toimi I.1
1.4	tukea, seurata ja kehittää edelleen toimia, jotka kuuluvat tutkimusalan henkilöresursseja koskevan strategian alaan	panemaan täytäntöön tutkimusalan henkilöresursseja koskevat suositukset ja direktiivi (kun se on hyväksytty) sekä muita välineitä	IG, 7 CLP, toimi III.10
1.5	edistää julkisten hankintojen käyttämistä tutkimuksen ja innovaation kannustamiseen	tarkastelemaan hankintamenettelyjen tarkistamista vastavuoroisen oppimisen kautta ja käyttämään uuden lainsäädännön tarjoamia mahdollisuuksia	IG, 3 ja 8
1.6	esittää ohjeet, joilla edistetään T&K-verokannustimien optimaalista käyttöä	panemaan vapaaehtoisesti täytäntöön annettavat ohjeet kansalliset erityispiirteet huomioiden	IG, 7 CLP, toimi III.9

LUKU 2 TUTKIMUS JA INNOVAATIO EU:N RAHOITUKSEN KESKIÖSSÄ

Julkiset tukiohjelmat ovat olennaisen tärkeitä tiedeperustan korkealle tasolle ja houkuttelevuudelle sekä yritysten innovaatiokyvylle. Julkisia menoja kohdennettaessa olisi kaikilla tasoilla annettava entistä selvemmin etusija tutkimukselle ja innovaatiolle. Lisäksi olisi tehostettava erilaisten julkisten tukimekanismien käyttöä lisäämään yksityisiä investointeja: näitä ovat avustukset, oman pääoman ehtoiset instrumentit, takausjärjestelmät ja muut riskinjaon mekanismit.

Komissio on jo tehnyt näin ehdotuksillaan, jotka koskevat seitsemättä tutkimuksen puiteohjelmaa[11] ja kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmaa[12], rakennerahastoja[13], maaseudun kehittämisrahastoa ja muita asiaan liittyviä välineitä. Nämä ovat täydentäviä välineitä, joilla on jokaisella oma hallintotapansa. Myös jäsenvaltioiden olisi tehtävä enemmän omat erityistilanteensa huomioiden ja ottaen oppia muiden kokemuksista.

[11] KOM(2005) 119 lopullinen.
[12] KOM(2005) 121 lopullinen.
[13] KOM(2005) 299 lopullinen.

2.1. Julkisten ja yksityisten resurssien valjastaminen keskeisten teknologioiden kehittämiseen

Neuvostoa ja Euroopan parlamenttia pyydetään hyväksymään komission ehdotukset, jotka koskevat seitsemättä tutkimuksen puiteohjelmaa ja kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmaa. Ne tarjoaisivat rahoituskeinot ja -välineet, joilla voidaan vastata kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävän uuden Lissabonin kumppanuuden haasteisiin.

Seitsemännen tutkimuksen puiteohjelman osalta komissio ehdottaa, että pääasiallisena välineenä olisivat edelleen valtioiden rajat ylittävät yhteistyöhankkeet, jotka tyypillisesti tuovat yhteen julkisen tutkimuksen ja teollisuuden. Lisäksi komissio ehdottaa uusia lähestymistapoja, joilla entisestään vahvistetaan seitsemännen tutkimuksen puiteohjelman relevanssia teollisuuden kannalta. Erityisesti komissio ehdottaa tehtäväksi pitkäaikaisia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuussopimuksia eli niin sanottuja yhteisiä teknologia-aloitteita aloilla, joilla nykyiset järjestelmät ovat riittämättömiä tutkimuksen laajuuden ja tarvittavien aineellisten ja henkilöresurssien määrän kannalta. Niissä pannaan täytäntöön osia eurooppalaisten teknologiayhteisöjen määrittelemistä strategisista tutkimuslinjauksista koordinoidusti samalla alalla toteutettavien kansallisten ohjelmien ja hankkeiden kanssa. Niissä pyritään yhdistämään rahoitusta yhteisön ja kansallisen tason julkisista lähteistä sekä yksityisistä lähteistä. EIP:n lainoilla voidaan soveltuvissa tapauksissa täydentää rahoitusta.

Toinen seitsemännen tutkimuksen puiteohjelman yhteydessä ehdotettava uusi väline on riskinjakorahoitusväline. Sen tarkoituksena on parantaa suuriin eurooppalaisiin tutkimushankkeisiin osallistuvien mahdollisuuksia saada EIP:n lainarahoitusta. Näihin kuuluvat muun muassa uudet tutkimusinfrastruktuurit ja laajat yhteistyöhankkeet, kuten EUREKA. Jakamalla riskin EIP:n kanssa tämä väline antaa mahdollisuuden tutkimushankelainojen määrän kasvattamiseen ja rahoitukseen luottokelpoisille hankkeille, joiden riski on suurempi kuin EIP:lle olisi muutoin mahdollista.

Seitsemättä tutkimuksen puitehjelmaa koskevissa komission ehdotuksissa pyritään myös vahvistamaan pk-yritysten tutkimus- ja innovaatiokapasiteettia. Komissio on ehdottanut erityistoimiin käytettävissä olevan rahoituksen kaksinkertaistamista, jotta pk-yritysten ja niiden yhteenliittymien tutkimuksen ulkoistamista voidaan tukea. Pk-yritysten osallistumista seitsemänteen tutkimuksen puiteohjelmaan vahvistetaan entisestään ottaen asianmukaisesti huomioon niiden tarpeet määritettäessä aihealueiden sisältöä ja yksinkertaistamalla ja järkeistämällä hallinnointiin ja rahoitukseen liittyviä menettelyjä. Lisäksi komissio jatkaa pk-yritysten osallistumisen edistämistä EU:n tutkimusohjelmissa.

Tieto- ja viestintätekniikan alalla komissio on käynnistänyt i2010-aloitteen[14]. Siinä korostetaan tieto- ja viestintätekniikan kaiken kattavaa merkitystä innovoinnin keskeisenä mahdollistajana. Esimerkiksi kiinteät ja langattomat laajakaistayhteydet ovat välttämättömiä rakennettaessa perusrakenteita innovointia ja osaamistaloutta varten. Niiden avulla luodaan kysyntää uusille sovelluksille ja palveluille ja tarjotaan yrityksille keino kasvattaa tuottavuuttaan prosessi-innovaatioiden kautta. Kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmassa tuetaan tieto- ja viestintätekniikan laajempaa käyttöönottoa ja parempaa käyttöä sekä yksityisellä että julkisella sektorilla.

---

[14] ”i2010 – kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta” (KOM(2005) 229 lopullinen: http://europa/eu.int/information_society/eeurope/i2010/index_en.htm

Ekoinnovaatiot, muun muassa energiatehokkuutta lisäävät menetelmät, tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia kilpailuetujen luomiseen eurooppalaisille yrityksille. Kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman ehdotus sisältää tukea kokeiluhankkeille ja ekoinnovatiivisten teknologioiden markkinoille saattamiselle niiden hyväksikäytön edistämiseksi ympäristöteknologioita koskevan toimintasuunnitelman mukaisesti[15].

Lisää yhteisön rahoitusta tarjotaan tutkimuksen ja käyttöönoton välisten aukkojen täyttämiseksi muun muassa Euroopan laajuisia verkkoja koskevista budjettikohdista, joista tuetaan teollisia hankkeita radionavigointijärjestelmien (GALILEO), rautatieliikenteen, lennonvalvonnan ja muiden älykkäiden liikennejärjestelmäsovellusten alalla.

2.2. Euroopan rakennerahastot tutkimuksen ja innovaation vauhdittajina

Rakennerahastoista tuettavassa koheesiopolitiikassa keskitytään entistä enemmän osaamiseen, tutkimukseen ja innovaatioon. Kun alueet, jäsenvaltiot ja komissio ovat vaalineet kehitystä alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan mukaisesti kumppanuuden ja jaetun hallinnoinnin pohjalta, se on osoittautunut vahvaksi välineeksi, joka lisää kasvua ja luo työpaikkoja. Tähän on panostettu voimakkaasti jo nykyisellä ohjelmakaudella (2000–2006); tutkimukseen ja innovaatioon kohdistetut menot ovat 7,4 prosenttia kaikesta Euroopan aluekehitysrahaston tuesta vähemmän kehittyneille alueille (7,5 miljardia euroa) ja 11 prosenttia tuesta taloudellisen rakenneuudistuksen alueille (2,4 miljardia euroa). Komissio on ehdottanut, että jäsenvaltiot kasvattaisivat huomattavasti menojaan tällä alueella seuraavan ohjelmakauden aikana. Vastaavia panostuksia toteutetaan myös Euroopan sosiaalirahastossa.

Tämä lähestymistapa näkyy komission ehdottamissa koheesiopolitiikkaa koskevissa yhteisön strategisissa suuntaviivoissa[16], joiden mukaan rakennerahastojen on tuettava täysimääräisesti kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävän kumppanuuden toteutusta. Monia erityyppisiä tutkimukseen ja innovaatioon liittyviä toimia voidaan rahoittaa, muun muassa alueellisia ja alueiden välisiä klustereita, osaamiskeskuksia, teknologiansiirtoa, yritysten tukipalveluja ja toimia, joilla kehitetään inhimillistä pääomaa ja työntekijöiden ja yritysten mahdollisuuksia ennakoida talouden muutoksia ja sopeutua niihin. Alueet ja jäsenvaltiot voivat käyttää rakennerahastoja joustavasti erityistarpeidensa täyttämiseen ja hyödyntää synergiaa seitsemännen tutkimuksen puiteohjelman ja kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman välillä. Innovatiivisia toimia osarahoitetaan lisäksi Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta uusien korkealaatuisten ja lisäarvoa tuovien tuotteiden kehittämiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi. **Komissio edistää strategisten suuntaviivojen ja jäsenvaltioiden ja alueiden kanssa käymänsä vuoropuhelun kautta rakennerahastojen ja maaseuturahaston käyttöä tietämyksen parantamiseen ja innovoinnin vauhdittamiseen kasvun luomiseksi**.

Jäsenvaltioita kehotetaan käyttämään hyväksi kaikki rakennerahastojen ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tarjoamat mahdollisuudet vahvojen tutkimus- ja innovaatiojärjestelmien tukemiseen ja rakentamiseen.

---

15 ”Kestävän kehityksen teknologioiden edistäminen: Ympäristöteknologioita koskeva Euroopan unionin toimintasuunnitelma” (KOM(2004) 38 lopullinen); http://europa.eu.int/eur-lex/fi/com/cnc/2004/com2004_0038fi01.pdf

16 Strategisissa suuntaviivoissa esitetään strateginen kehys uusille toimenpideohjelmille, joita tuetaan Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR), Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) ja koheesiorahastosta. Ks. KOM(2005) 299 lopullinen.

2.3. Pk-yritysten rahoituksen saatavuuden parantaminen

Rahoituksen saatavuus on edelleen keskeinen huolenaihe yrityksille, myös innovatiivisille pk-yrityksille. Innovatiivisilla ja T&K-intensiivisillä yrityksillä on usein vaikeuksia saada rahoitusta vaiheissa, jotka sijoittuvat uuden teknologian, prosessin, tuotteen tai palvelun esittelemisen ja sen kaupallisen hyödyntämisen välimaastoon. Tärkeimpiin kilpailijoihin verrattuna innovatiivisten yritysten rahoitusmarkkinat siemenvaihetta edeltävästä vaiheesta laajentumisvaiheeseen asti ovat Euroopassa vielä alikehittyneet.

Lisää omaa pääomaa tai oman pääoman ehtoisia sijoituksia tarvitaan myös pidemmälle edenneille innovatiivisille pk-yrityksille jatkosijoituksina, jotta yritykset voivat saavuttaa täyden toimintakykynsä, saattaa tuotteensa ja palvelunsa markkinoille ja jatkaa tutkimustoimintansa rahoittamista. Tämä edellyttää kannustimia suuremman riskin ottamiseksi ja asenteiden muuttamiseksi rahoituslaitosten, yksityisten sijoittajien ja yksityisten pääomasijoittajien keskuudessa. Tämän vuoksi komissio tarkastelee tarkemmin kasvun rahoittamisen eri näkökohtia ja EU:n toimia vuonna 2006 annettavassa tiedonannossa.

Komissio on esittänyt konkreettisia ehdotuksia pk-yritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseksi kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman kautta. Ehdotettu uusi kasvavien ja innovatiivisten pk-yritysten rahoitustuki parantaa ja vahvistaa yhteisön mekanismeja riskin ja tuoton jakamiseksi yksityisten pääomasijoittajien kanssa tuoden merkittävää vipuvoimaa pääoman tarjoamiseen innovatiivisille yrityksille. Ehdotettu pk-yritysten takausjärjestelmä parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia saada omaa pääomaa ja oman pääoman ehtoisia sijoituksia (välirahoitusta) jakamalla näiden operaatioiden riskin. Erityistukea annetaan ekoinnovatiivisille pk-yrityksille. Näitä välineitä hallinnoi Euroopan investointirahasto, ja ne täydentävät Euroopan investointipankkiryhmän aloitetta innovaatiotoimintaan investoimisesta[17]. Olisi myös pyrittävä luomaan synergiaa niiden rakennerahastoista myönnettävien avustusten ja lainojen kanssa, joilla parannetaan pk-yritysten rahoituksen saantia.

Lisäksi komissio kokoaa yhteen sidosryhmiä tunnistamaan muita mahdollisia esteitä rahoituksen saamiselle ja tarkastelemaan mahdollisia ratkaisuja. Esimerkiksi nykyisin pk-yritykset eivät voi helposti käyttää teollis- ja tekijänoikeuksiaan saadakseen lainarahoitusta, joka muodostaa pääosan niiden ulkopuolisesta rahoituksesta. Huipputeknisille ja tutkimusintensiivisille pk-yrityksille tämä on erityisesti ongelma, sillä niillä ei usein ole muita vakuuksia tarjottavaksi rahoituslaitoksille, koska teollis- ja tekijänoikeudet muodostavat niiden pääasiallisen omaisuuden. Komissio kannustaa rahoituslaitoksia, yrityslaskennan sekä teollis- ja tekijänoikeuksien alalla toimivia tutkimaan teollis- ja tekijänoikeuksien arvostusmahdollisuuksia[18].

2.4. Kansallisten ohjelmien ja muiden rahoituslähteiden valjastaminen tutkimuksen ja innovaation käyttöön Euroopassa

Yhteisön rahoitus tutkimuksen ja innovaation edistämiseen on vain pieni osa kaikesta julkisesta tuesta Euroopassa[19]. Kriittisen massan puuttumisen korvaamiseksi kansallisten ohjelmien on lisättävä tehokkuutta ja täydentävyyttä, jotta ne edistävät täysin yhdennettyä

---

17 ”Innovation 2010 initiative”: http://www.eib.eu.int/site/index.asp?designation=i2i

18 Ks. myös aineettoman pääoman raportoimista koskevat toimet jaksossa 3.5.

19 Esimerkiksi kuudennen tutkimuksen puiteohjelman osuus on 5 prosenttia julkisesti rahoitetusta tutkimuksesta EU:ssa.

eurooppalaista tutkimus- ja innovointialuetta ja valjastavat johdonmukaisesti kansallista rahoitusta tukemaan eurooppalaista tutkimus- ja innovaatiotoimintaa. ERA-NET-aloite[20] on osoittanut tämän lähestymistavan onnistumisen, koska se avasi mahdollisuuksia lisääntyvään yhteistyöhön valtioiden välillä.

Komissio on ehdottanut yhteisön välineiden laajentamista ja vahvistamista, jotta voidaan vauhdittaa valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä ja koordinointia tutkimusta ja innovaatiota tukevien alueellisten ja kansallisten ohjelmien välillä. Ne tarjoavat suoraa yhteisön tukea yhteisten tutkimus- ja innovaatio-ohjelmien kehittämiseen ja toteutukseen jäsenvaltioiden välillä. Niitä ovat ERA-NET Plus -järjestelmä, EY:n perustamissopimuksen 169 artiklaan perustuvat uudet aloitteet seitsemännessä tutkimuksen puiteohjelmassa sekä kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmaan kuuluva yritysten innovointia tukeva järjestelmä, joka pohjautuu PRO INNO -aloitteeseen ja joka on tarkoitus käynnistää vuoden 2006 puolivälissä.

***PRO INNO** -aloitteen tarkoituksena on edistää valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä innovaatioelimien ja ohjelmien välillä seuraavasti:*

- *luomalla INNO Learning Platform -foorumin tunnistamaan ja arvioimaan hyviä käytänteitä innovaation tukemiseksi vertaisarviointien ja vaikutustenarviointitutkimusten avulla*
- *tukemalla INNO-verkkoja, joilla kootaan yhteen alueelliset/kansalliset innovaatio-ohjelmien hallinnoijat valtioiden rajat ylittävän yhteistyön helpottamiseksi*
- *tukemalla erityisiä valtioiden rajat ylittäviä innovaatioaloitteita ja julkisen ja yksityisen sektorin organisaatioiden kumppanuussopimuksia INNO-toimien kautta.*

Ehdotuspyyntö käynnistetään lokakuussa 2005.

Lahjoitukset ovat alikehittynyt rahoituksen lähde tutkimuksen (erityisesti perustutkimuksen) alalla useimmissa EU-maissa Yhdistynyttä kuningaskuntaa lukuun ottamatta. Säätiöiden ja yhdistysten merkitystä tutkimusrahoituksen kerääjinä olisi sen vuoksi kehitettävä. Tätä varten on käsiteltävä erilaisia lakiin, sääntelyyn ja verotukseen liittyviä kysymyksiä. Säätiöiden avoimuutta ja tilivelvollisuutta on myös lisättävä, jotta lahjoittajien luottamus kasvaa. **Komissio tutkii keinoja kehittää ja hyödyntää hyväntekeväisyyden tarjomia mahdollisuuksia tutkimusrahoituksen lähteenä**.

	Tutkimuksen ja innovaation tuomiseksi EU-rahoituksen keskiöön		
	komissio aikoo	**jäsenvaltioita kehotetaan**	**viite**
2.1	kannustaa rakennerahastojen käyttöä tutkimuksen ja innovaation vauhdittamiseen	hyväksymään komission ehdotukset koheesio- ja rakennerahastoista ja hyödyntämään täysimääräisesti näiden rahastojen ja maaseudun kehittämisrahaston tarjoamaa laajaa uusien mahdollisuuksien valikoimaa tutkimuksen ja innovaation alalla	CLP, toimi II.1–3 ja III.1 ja 2
2.2	edistää innovatiivisten pk-yritysten rahoituksen saantia	hyödyntämään täysimääräisesti pääoma- ja takausjärjestelmiä ja sitouttamaan rahoitusalan toimijansa rahoituksen saannin helpottamiseen	IG, 8 ja 15

[20] http://www.cordis.lu/coordination/era-net.htm

2.3	tukea uusien teknologioiden kehittämistä ja edistää niiden käyttöönottoa	hyväksymään komission ehdotukset seitsemännestä tutkimuksen puiteohjelmasta ja kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmasta yhdessä Euroopan parlamentin kanssa	CLP, II.4 ja 5
2.4	valjastaa käyttöön kansalliset ja alueelliset tutkimus- ja innovaatio-ohjelmat ja muut rahoituslähteet	hyödyntämään mahdollisimman tarkkaan yhteisön tukijärjestelmiä valtioiden rajat ylittävän yhteistyön edistämiseksi	IG, 8 CLP, II.4

LUKU 3 TUTKIMUS JA INNOVAATIO YRITYSTOIMINNAN KESKIÖSSÄ

Kun tutkimus ja innovaatio sijoitetaan yritystoiminnan keskiöön, niistä tulee vaurauden ja kasvun moottoreita. On myös laajalti havaittu, että yritysten innovaatiokyky vahvistuu, kun ne muodostavat klustereita ja verkostoja. Julkisella toiminnalla ei voida luoda klustereita, mutta julkisella rahoituksella niitä voidaan vahvistaa. Jotta EU:n tiedeperusta voisi vahvistaa sen teollista perustaa, olisi yhteistyötä julkisen tutkimuksen ja teollisuuden välillä parannettava huomattavasti.

Yritystoiminta ja politiikka hyötyvät saadessaan paremmin tietoa yksityisten tutkimusinvestointien ja innovaatiotoiminnan suuntauksista erityisesti yksittäisillä sektoreilla. On syytä korostaa aiempaa enemmän sektorikohtaisia tarpeita tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa muotoiltaessa ja parantaa yritysten tukipalveluja teknologian käyttöönoton ja yritysten innovatiivisuuden edistämiseksi. Erityisesti on tarpeen auttaa pk-yrityksiä selviytymään niille tyypillisistä ongelmista ja osallistumaan eurooppalaisiin verkostoihin.

3.1. Yliopistojen ja yritysten kumppanuussopimusten tehostaminen

Alle optimin jäävä tutkimusyhteistyö ja tietämyksen vaihto julkisten tutkimusorganisaatioiden, erityisesti yliopistojen, ja yritysten välillä on yksi Euroopan tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän heikkouksista. Vaikka useat jäsenvaltiot ovatkin tehneet arvokasta työtä tällä alalla, ne ovat usein ottaneet huomioon vain kansallisen näkökulman. Tämän tuloksena EU:ssa nykyiset säännöt ja käytänteet ovat hajanaisia, erityisesti ne, jotka koskevat julkisilla varoilla rahoitettujen tutkimusten tulosten omistusoikeutta ja sopimusjärjestelyjä julkisten tutkimusorganisaatioiden ja teollisuuden välillä.

Johdonmukaisemmat säännöt ja käytänteet koko EU:ssa edistäisivät julkisten tutkimusorganisaatioiden ja yritysten välisiä yhteyksiä ja maksimoisivat niiden vaikutuksen. Tämä auttaisi luomaan yhtäläiset toimintaedellytykset rajatylittäville yliopistojen ja yritysten tutkimuskumppanuuksille ja edistäisi siten osaltaan eurooppalaista tutkimus- ja innovointialuetta.

Tätä varten **komissio hyväksyy tiedonannon, jossa määritellään EU:n suuntaviivat tutkimusyhteistyön ja tietämyksen vaihdon parantamiseksi julkisten tutkimusorganisaatioiden ja yritysten välillä**. Jäsenvaltioita ja sidosryhmiä kannustetaan panemaan suuntaviivat täytäntöön vapaaehtoiselta ja joustavalta pohjalta. Suuntaviivoissa hyödynnetään olemassa olevia (sekä jäsenvaltioiden että sidosryhmien) hyviä käytänteitä,

kuten usean eurooppalaisen toimiala- ja tiedeyhteisön käynnistämää vastuullisen kumppanuuden aloitetta[21].

Komissio ehdottaa myös toimia yliopistojen aseman vahvistamiseksi Euroopan tutkimus- ja teknologia-alalla myös siltä osin kuin on kyse tietämyksen luomisesta yrityksiä varten ja yhdessä niiden kanssa ja tietämyksen levittämisestä yhteiskuntaan. Seitsemänteen tutkimuksen puiteohjelmaan kuuluva ”Yritysten ja korkeakoulujen yhteiset toimintamuodot ja kumppanuudet” -liikkuvuusjärjestelmä lisää tietämyksen jakamista yhteisten tutkimuskumppanuuksien kautta, joita tuetaan rekrytoimalla kokeneita tutkijoita, järjestämällä tutkijavaihtoja jne. T&K-toimintaan myönnettäviä valtiontukia koskevan uuden kehyksen yhteydessä komissio selventää kysymystä korkeakoulujen ja yritysten kumppanuussuhteista siltä osin kuin on kyse valtiontukisäännöistä.

3.2. Innovaatiokeskukset ja tutkimuslähtöiset ja teollisuuden klusterit

EU:lla on monia dynaamisia teollisuuden klustereita, vaikkakin pienempiä ja hajanaisempia kuin Yhdysvalloissa. Tutkimus ja innovaatio kärsivät siten samasta pirstaleisuudesta kuin sisämarkkinat. Jotta näistä innovaatiokeskuksista ja -klustereista tulisi mahdollisimman houkuttelevia ulkomaisille sijoittajille, niiden on saavutettava kriittinen massa. Niitä ei voi rakentaa tyhjästä, vaan ne tarvitsevat vahvan teollisen perustan ja hyvät ja luottamukselliset suhteet tiedeyhteisön ja yritysten välillä.

Verkostoituminen klustereiden sisällä ja toisiaan täydentävien klustereiden välillä on keskeinen tekijä niiden onnistuneelle kehittämiselle. Koulutus- ja tutkimuskeskukset, rahoituslaitokset, innovaatiotoiminnan ja teollis- ja tekijänoikeuksien konsultit, paikalliset ja alueelliset kehittämiselimet ja muut tukiorganisaatiot ovat kaikki tärkeitä toimijoita yritysten luovan liiketoimintakyvyn maksimoimiseksi. Jatkuvasti monimutkaistuvat tuotteet ja prosessit ja tarve integroida esimerkiksi kunnossapitoon, logistiikkaan ja markkinointiin liittyviä palveluja aiheuttaa ongelmia jopa kaikkein menestyksekkäimmille klustereille. Yhteistyö klustereiden välillä voi auttaa käsittelemään näitä ongelmia.

Tietämyksen alueet -*aloitteesta tuetaan valtioiden rajat ylittävää vastavuoroista oppimista ja yhteistyötä tutkimuslähtöisten klustereiden välillä ja kootaan yhteen alueelliset viranomaiset ja kehitysorganisaatiot, julkiset tutkimusorganisaatiot, teollisuus ja muut sidosryhmät. Keskeisiä toimia ovat seuraavat:*

- *Alueellisten klustereiden tutkimusohjelmien analysointi, kehittäminen ja täytäntöönpano ja klustereiden välinen yhteistyö.*
- *Tutkimustoiminnassa pitkälle kehittyneiden alueiden vähemmän kehittyneille alueille tarjoama ”mentorointi”*
- *Toimet, joilla parannetaan tutkimusalan toimijoiden ja organisaatioiden integroitumista alueiden talouksiin*

Jäsenvaltioita kehotetaan kehittämään innovaatioklustereita ja -keskuksia koskevaa alueellista ja kansallista politiikkaansa käyttäen Euroopan rakennerahastojen tarjoamaa tukea. Useilla EU:n toimenpiteillä kannustetaan ja tuetaan jäsenvaltioiden ja alueiden ponnisteluja.

[21] EIRMA, EUA, Proton ja EARTO, ”Handbook on responsible partnering”, http://www.eirma.asso.fr

Komissio toimittaa niille kartan, jossa analysoidaan nykyisten klustereiden vahvuuksia ja strategioita EU:ssa. **Europe INNOVA -aloite tarjoaa tukea teollisuuden klustereiden verkostoitumiseen**, jotta valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä voidaan tehostaa ja oppia, kuinka muut kehittävät ja hallinnoivat menestyksekkäitä klusterialoitteita.

Lopuksi **seitsemännessä tutkimuksen puiteohjelmassa ehdotetaan lisää resursseja yhteisön ”Tietämyksen alueet” -aloitteen jatkamiseen**. Siitä tuetaan tutkimuslähtöisten klustereiden kehittämiseen tähtäävän politiikan määrittelyä ja täytäntöönpanoa.

3.3. Proaktiiviset yritysten tukipalvelut tutkimuksen ja innovaation vauhdittajina

Pk-yrityksillä on suuri merkitys Euroopan unionin yritystoiminnassa. Niiden osuus on noin 66 prosenttia yksityisen sektorin työpaikoista ja 57 prosenttia lisäarvosta 25 jäsenvaltion EU:ssa. Monilla on kuitenkin kokoon liittyviä ongelmia erityisesti innovoinnin, tiedonsaannin, verkostoitumisen ja kumppanuussuhteiden luomisen suhteen. Viranomaisten olisi käsiteltävä tähän liittyviä markkinahäiriöitä helpottamalla teknologian levittämistä pk-yrityksiin ja vahvistamalla niiden kykyä kehittää, hankkia, mukauttaa ja käyttää uusia teknologioita.

EU:n innovaatiopolitiikalla helpotetaan valtioiden rajat ylittävää teknologiansiirtoa (transnational technology transfer, TTT) yritysten välillä ja kannustetaan niitä tuomaan innovaatioitaan markkinoille. Tämä tapahtuu erityisesti innovaatiokeskusten verkon (Innovation Relay Centres)[22] kautta; ne täyttävät markkinoilla olevan aukon tarjoamalla alueellisen väylän eurooppalaiseen yhteistyöhön ja yhdistämällä ruohonjuuritason tiedon ja Euroopan laajuisen asiantuntemuksen ja kontaktit. **Komissio jatkaa tukeaan innovaatiokeskusten verkolle ja edistää synergiaa muiden yrityksille tarkoitettujen tukiverkostojen**, kuten euroneuvontakeskusten, **kanssa** tarkoituksena luoda keskitettyjä palvelupisteitä aina kun se on mahdollista ja parantaa ja laajentaa näiden palvelupisteiden tarjoamien palvelujen valikoimaa, tehokkuutta ja laatua. Komissio kannustaa myös sellaisten verkostojen perustamista, joilla vahvistetaan innovaatiotoimintaa alueiden välisen yhteistyön kautta rakennerahastojen avustuksella. Näissä parannuksissa keskitytään erityisesti valtioiden rajat ylittävän teknologiansiirron toimiin ja kumppanien etsimiseen innovatiivisten pk-yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja suuryritysten välillä.

3.4. Innovaatiojohtaminen ja yhteiskunnalliset muutokset

”Innovaatiojohtaminen” on ennakkoedellytys sille, että innovaatiotoiminta voi kukoistaa yrityksissä. Monet yritykset, erityisesti pk-yritykset, kohtaavat ongelmia suunnitellessaan, toteuttaessaan ja markkinoidessaan innovatiivisia tuotteita ja tehdessään tuotantoprosesseja koskevia innovaatioita. Innovointi ei voi toimia ilman, että ihmiset otetaan huomioon. Niiden erityisten tutkimukseen liittyvien taitojen ja tutkimusuraa koskevien näkökohtien lisäksi, joita tarkastellaan strategian jaksossa 1.4, tarvitaan välttämättä lisäkoulutusta, jotta Euroopan inhimillinen pääoma voidaan pitää ajan tasalla innovoinnin edellyttämien taitojen ja osaamisen suhteen. Tämä sisältää yrittäjätaidot ja valmiuden riskinottoon.

Kaikenkokoisten yritysten olisi oltava joustavampia, jotta ne voivat vastata nopeasti kysynnän muutoksiin, mukautua uusiin teknologioihin, kuten tieto- ja viestintätekniikkaan ja verkkoliiketoimintaan, ja innovoida jatkuvasti säilyäkseen kilpailukykyisinä. Tätä varten on edistettävä ja levitettävä innovatiivisia työkäytänteitä, kuten Euroopan työllisyysstrategiassa

---

22 http://irc.cordis.lu/

korostetaan. Koulutus 2010 -ohjelma[23] ja elinikäisen oppimisen alaa koskeva integroitu toimintaohjelma[24] helpottavat myös osaltaan rakenteellista ja yhteiskunnallista muutosta.

Innovaatiotoiminta edellyttää investointia ihmisiin ja taitoihin. Sitoutuminen tutkimukseen ja innovaatioon on myös osoitus yritysten sosiaalisesta vastuusta[25]. Vapaaehtoiset aloitteet, jotka menevät pidemmälle kuin lakiin tai sopimukseen perustuvat tai muut vaatimukset, voivat edistää yrityksen kilpailukykyä ja vauhdittaa yhteiskunnallisia ja ympäristöön liittyviä innovaatioita, joissa yhdistyvät yrityksen edut ja yhteiskunnalliset tavoitteet. **Komissio kannustaa tällaisia innovatiivisia yritysten sosiaalisen vastuun piiriin kuuluvia käytänteitä eurooppalaisissa yrityksissä**.

Edistääkseen hyvien innovaatiojohtamisen käytänteiden levittämistä komissio tukee uusien itsearviointivälineiden kehittämistä, jotta alueelliset ja kansalliset innovaatioelimet voivat käyttää niitä pk-yritysten tukemiseen. Lisäksi **komissio kannustaa luomaan uuden Euroopan innovaatiopalkinnon** arvostetuksi palkinnoksi kasvattamaan menestyneiden eurooppalaisten innovatiivisten yrittäjien näkyvyyttä.

3.5. Innovatiivisten palvelujen tarjoamat mahdollisuudet

Palvelusektorilla on merkittävä osa kasvussa ja uusien työpaikkojen luomisessa. Nykyisin palveluinnovaatioita ohjaa pääasiassa se, että kuluttajien kysyntään vastataan uusilla tuotteilla. Yhä useammin palveluja ohjaavat kuitenkin myös kohonneet tutkimusinvestoinnit, ja ne ovat riippuvaisia uuden teknologian käyttöönotosta.

Komissio tunnustaa niiden kasvavan merkityksen Euroopan taloudelle, ja se aikookin **määrittää vuoden 2006 loppuun mennessä innovatiivisten palvelujen edistämiseen EU:ssa tähtäävän strategian**, joka perustuu yritystoimintaan liittyviä palveluja koskevan Eurooppa-foorumin[26] työhön ja politiikkaa koskeviin suosituksiin. Innovaatiotoiminnan tukimekanismeja säädetään vastaamaan palvelujen erityistarpeita, ja erityisesti pyritään palveluperustaisten innovaatioiden parempaan mittaamiseen.

3.6. Teollisuuden tutkimus- ja innovaatiotoimintaa koskevan eurooppalaisen seurantajärjestelmän perustaminen ja aineetonta pääomaa koskevan raportoinnin parantaminen

Vaikka tutkimusinvestointien määrä monien alojen johtavissa eurooppalaisissa yrityksissä onkin verrattavissa määriin Yhdysvalloissa ja Japanissa, EU:n tutkimusalijäämä johtuu suurelta osin yksityissektorin vähäisemmistä investoinneista, mikä on osaksi seurausta erilaisesta sektorijakaumasta. EU:n tuotos on vähäisempää kuin Yhdysvaltojen tai Japanin tietyillä tärkeillä tutkimusintensiivisillä toimialoilla[27]. Tämä ja muut tekijät – joista osa on alakohtaisia – haittaavat EU:n innovaatio- ja kilpailukykyä.

---

23 Komission tiedonanto – ”Koulutus 2010”: Lissabonin strategian toteuttamisen edellyttämät kiireelliset uudistukset (KOM(2003) 685 lopullinen), 11.11.2003. http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/et_2010_en.html

24 Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös integroidun toimintaohjelman perustamisesta elinikäisen oppimisen alalla (KOM(2004) 474 lopullinen), 14.7.2004.

25 Yritysten sosiaalinen vastuu tarkoittaa sitä, että yritykset ottavat vapaaehtoisesti huomioon sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät näkökohdat liiketoiminnassaan ja suhteissaan sidosryhmiin (KOM(2002) 347).

26 http://europa.eu.int/comm/internal_market/services/brs/forum_en.htm

27 http://eu-iriscoreboard.jrc.es/

Vaikka jäsenvaltioissa on saatavissa laajalti tietoja ja analyyseja teolliseen tutkimukseen tehtävistä investoinneista ja innovaatiotuloksista, tietojen saatavuutta ja vertailukelpoisuutta yritysten ja sektorien tasolla on parannettava, jotta voidaan ymmärtää paremmin investointisuuntauksia ohjaavia tekijöitä, tunnistaa tulevia haasteita sekä ennakoida esteitä ja mahdollisuuksia, jotka liittyvät tutkimus- ja innovaatioinvestointien parantamiseen.

Kuten äskettäin annetussa teollisuuspolitiikkaa koskevassa tiedonannossa[28] esitetään, **komissio perustaa teollisuuden tutkimus- ja innovaatiotoimintaa koskevan eurooppalaisen seurantajärjestelmän**. Se perustuu erilaisten tilasto- ja analyysivälineiden koordinoituun kehittämiseen ja käyttöön. Tätä varten komissio laajentaa yksityisiä tutkimusinvestointeja koskevaa seuranta- ja analyysitoimintaansa ja lisää vuosittaiseen Euroopan teollisuuden tutkimusinvestointien tulostauluun muun muassa vuosittaiset sektorikohtaiset tutkimukset tulevista suuntauksista. Lisäksi järjestelmä **perustuu** alakohtaiseen innovaatiotoiminnan seurantaelimeen (”Sectoral Innovation Watch”), joka keskittyy tarkkailemaan ja vertailemaan alakohtaisia innovaatiomalleja. Tämä tietojärjestelmä auttaa poliittisia päättäjiä optimoimaan tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa niin, että otetaan entistä paremmin huomioon alakohtaiset tarpeet ja erityispiirteet yksittäisillä toimialoilla ja yrityksissä, jotta voidaan parantaa kilpailukykyä. Sidosryhmistä koostuva korkean tason ryhmä, johon kuuluu teollisuuden ja poliittisten päättäjien edustajia, antaa ohjausta ja palautetta näiden toimien kohdentamiseksi ja valitsemiseksi edistämään kilpailukykyä.

Harvat yritykset arvioivat systemaattisesti aineetonta pääomaansa, tutkimuksen avulla luotua arvoa ja muita tietämyksen lähteitä. Tämä aineettoman pääoman puutteellinen arvostus voi johtaa vinoutumaan, joka näkyy rahoitusmarkkinoilla perinteisten yritysten painottumisena tutkimusintensiivisten yritysten kustannuksella ja varojen kohdentamisessa yritysten sisällä. Vaikka useita menetelmiä onkin kehitetty aineettoman pääoman mittaamista ja raportointia varten erityisesti sisäisiin johtamistarkoituksiin, niiden käyttöönotto yrityksissä on ollut hidasta. **Komissio aikoo edistää niiden kehittämistä ja käyttöä samalla kun parannetaan määritelmien ja menetelmien johdonmukaisuutta koko EU:ssa.** Tällöin olisi otettava huomioon sidosryhmien näkemykset ja kirjanpitosääntöjen kehitys.

Tutkimuksen ja innovaation tuomiseksi yritystoiminnan keskiöön			
	komissio aikoo	**jäsenvaltioita kehotetaan**	**viite**
3.1.	määritellä EU:n suuntaviivat tutkimusyhteistyön ja tietämyksen siirron parantamiseksi julkisten tutkimusorganisaatioiden ja teollisuuden välillä	panemaan suuntaviivat täytäntöön kansalliset erityispiirteet huomioiden	CLP, III.10
3.2.	edistää innovaatiokeskuksia ja tutkimuslähtöisiä ja teollisuuden klustereita	hyödyntämään täysimääräisesti rakennerahastoja innovaatiokeskusten kehittämiseksi ja osallistumaan EU:n klusterialoitteisiin	IG, 8 ja 10 CLP, III.1
3.3.	tarjota erityisiä yritysten tukipalveluja yrityksille ja erityisesti pk-yrityksille tutkimuksen ja innovaation vauhdittamiseksi	hyödyntämään täysimääräisesti rakennerahastoja ja innovaatiokeskusten tukea innovaatiotoiminnan tukipalvelujen parantamiseen erityisesti pk-yritysten osalta	IG, 8 ja 15 CLP, III.1

[28] KOM(2005) 474 lopullinen.

3.4.	edistää hyviä innovaatiojohtamisen käytänteitä	edistämään uusien innovaatiojohtamisen välineiden käyttöä ja harkitsemaan innovaatiopalkintoja	IG, 8 ja 15
3.5.	määritellä ja panna täytäntöön innovatiivisia palveluja edistävän strategian	tarkastelemaan tapoja innovatiivisten palvelujen edistämiseksi	IG, 8
3.6.	laajentaa yksityisten tutkimusinvestointien ja alakohtaisen innovaatiokyvyn seurantaa ja analysointia	ottamaan huomioon tulokset EU:n tason seurannasta ja analyysista	ILS[29], luku 6

LUKU 4 PAREMPAA TUTKIMUS- JA INNOVAATIOPOLITIIKKAA

EU:lla on nykyisin käytössään erilaisiin paikallisiin olosuhteisiin mukautettu kansallisten ja alueellisten tutkimus- ja innovaatiojärjestelmien palapeli. Niiden tehokkuuden parantaminen edellyttää systemaattista yhteistyötä jäsenvaltioilta, kun ne käsittelevät valtioiden rajat ylittäviä kysymyksiä ja kehittävät synergiaa tutkimus- ja innovaatiojärjestelmien välillä. Alueiden, jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten on kehitettävä johdonmukaisia ja toisiaan tukevia politiikkoja, jotta eurooppalaista tutkimus- ja innovointialuetta voidaan vahvistaa ja panna täytäntöön uusi Lissabonin kumppanuus paremman ja kestävämmän taloudellisen kasvun ja työpaikkojen luomiseksi.

Komissio tarjoaa perustan selkeälle talouden ja politiikan analyysille ja ottaa käyttöön entistä tehokkaampia kanavia, joita poliittiset päättäjät voivat käyttää kokemustensa jakamiseen ja valtioiden välisen koordinoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen.

4.1. Tutkimus ja innovaatio ensisijaisena toimintakohteena kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävissä kansallisissa uudistusohjelmissa

Tutkimus- ja innovaatiopolitiikka ovat yksi uudistetun Lissabonin strategian tärkeimmistä osa-alueista. Neuvosto on hyväksynyt uudet yhdennetyt suuntaviivat (Integrated Guidelines, IG)[30], joilla ohjataan jäsenvaltioita kansallisten uudistusohjelmiensa laatimisessa. Jäsenvaltioiden on raportoitava vuosittain tutkimukseen ja innovaatioon liittyvistä haasteistaan, tavoitteistaan ja toimintalinjojensa kehityssuuntauksista sekä edistymisestä niiden toteuttamisessa. Koheesio- ja rakennerahastoista osarahoitettujen toimenpideohjelmien osuutta korostetaan.

Monien jäsenvaltioiden osalta tutkimus ja innovaatio olisi todettava keskeisiksi haasteiksi kansallisissa uudistusohjelmissa. **Komissio analysoi kansallisia uudistusohjelmia aina tarvittaessa tutkimusinvestointeja koskevien tavoitteiden ja tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kehityksen näkökulmasta**. Kahdenvälinen vuoropuhelu jäsenvaltioiden kanssa auttaa tunnistamaan niiden mahdollisia vahvuuksia ja heikkouksia ja soveltuvia poliittisia toimenpiteitä tutkimus- ja innovaatio-olosuhteiden parantamiseksi.

---

29 "Working together for growth and jobs. Next steps in implementing the revised Lisbon Strategy" (ILS) SEC(2005) 622/2.

30 Ks. erityisesti suuntaviivat nro 7 (erityisesti yksityissektorin T&K-investointien lisääminen ja parantaminen) ja nro 8 (kaikentyyppisen innovoinnin helpottaminen); neuvoston suositus 2005/601/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2005, jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajoiksi suuntaviivoiksi (vuosiksi 2005–2008), EUVL L 205, 6.8.2005, s. 28.

4.2. Parannetut politiikan analysointivälineet

Asiaankuuluvien toimintalinjojen kehittäminen tutkimukseen ja innovaatioon kohdistuvien investointien vahvistamiseksi edellyttää vankkaa taloudellista ja poliittista analyysia vallitsevasta tilanteesta. Tarvitaan tietoa ja analyyseja esiin tulleista haasteista, valituista toimenpiteistä, niiden täytäntöönpanosta ja vaikutuksista sekä tutkimus- ja innovaatiojärjestelmien suorituskyvystä. Tähän voidaan päästä käyttämällä soveltuvia indikaattoreita ja vertailemalla tiettyihin olosuhteisiin sovellettavia toimintalinjoja ja hyviä käytänteitä. Analysointia olisi laajennettava asteittain alueelliselle tasolle.

Tätä varten **komissio kehittää täydentävinä välineinä läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa Euroopan innovaatiokartoitusta (European Trend Chart on Innovation) ja kansallisia tutkimuspolitiikkoja koskevaa tietojärjestelmää (ERAWATCH).** Näihin sisältyy myös innovaatioiden tulostaulu ja tutkimusta koskevia keskeisiä lukuja. Nämä välineet ovat keskeisiä osatekijöitä seurattaessa kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävää uutta Lissabonin kumppanuutta, ja ne tarjoavat kokoelman hyviä käytänteitä, joita voidaan käyttää laajalti kansallisten tutkimus- ja innovaatiojärjestelmien vahvuuksien hyödyntämiseen ja puutteiden korjaamiseen. Ne liitetään tulevaan toimielintenväliseen portaaliin, joka tarjoaa keskitetyn pääsyn tiedettä, tutkimusta ja innovaatiota koskeviin EU:n verkkosivuihin.

4.3. Tukea poliittiselle oppimisprosessille ja yhteistyölle

Poliittinen oppimisprosessi ja hyvien käytänteiden arvioiminen on edelleen tarpeen, jotta voidaan tukea tutkimusta ja innovaatiota niiden siirrettävyyden ja toteutusmenetelmien vahvistamiseksi ottaen huomioon alueelliset ja kansalliset erityispiirteet. **Komissio tarjoaa edelleen eurooppalaisia foorumeja hyvien käytänteiden jakamiseen ja arvioimiseen** kooten yhteen sidosryhmät ja kannustaen vertaisarviointiin. Tämän prosessin kautta komissio haluaa myös edistää yhteistä lähestymistapaa valtioiden rajat ylittäviin kysymyksiin ja entistä systemaattisempaa arviointikäytäntöä EU:ssa.

Tutkimuspolitiikkoja koordinoidaan Euroopan unionin tieteen ja tekniikan tutkimuskomitean (CREST) alaisuudessa. Prosessin tehostamiseksi komissio kutsuu tarvittaessa CREST:in kokoontumaan pääjohtajien tasolla. Lisäksi on käynnistetty kokeilujärjestelmä tukemaan alhaalta ylöspäin suuntautuvia koordinointialoitteita, joita useat maat ja alueet ovat tehneet tutkimuspolitiikan alueella (RTD OMC-NET). Tätä kehitetään edelleen seitsemännen tutkimuksen puiteohjelman yhteydessä. Lisäksi varmistetaan toimivat yhteydet yrityspolitiikan ryhmään, joka koordinoi innovaatiopolitiikkaan liittyviä kysymyksiä.

RTD OMC-NET *on aloite, josta tuetaan ehdotuspyyntöjen kautta aloitteita, joihin osallistuu useita maita tai alueita ja tarvittaessa myös muita sidosryhmiä. Valituilla toimilla*

- *edistetään kansallisten politiikkojen tehostamista vahvistamalla vastavuoroista oppimista, vertaisarviointia ja hyvien käytänteiden tunnistamista*
- *tunnistetaan kysymyksiä, joihin liittyy vahva valtioiden rajat ylittävä ulottuvuus ja jotka hyötyisivät koordinoivasta tai yhteistoiminnasta jäsenvaltioiden välillä tai toisiaan tukevista toimista kansallisella tai EU:n tasolla*
- *valmistellaan maaperää yhtenäiselle toiminnalle asianomaisten jäsenvaltioiden välillä tai tarvittaessa yhteisön lainsäädännölle tai suuntaviivoille*

Komissio pyrkii edelleen edistämään poliittista oppimisprosessia ja kehitystyötä innovaatiotoiminnan alalla ja jatkaa toimintaansa nykyisten välineiden pohjalta, joilla kehitetään ja vertaillaan innovaatiostrategioita. Näitä ovat esimerkiksi alueelliset innovointistrategiat, joilla autetaan alueita edistämään innovaatiojärjestelmiään. Tätä täydennetään ja kehitetään perustettavassa INNO Learning Platform -foorumissa, joka keskittyy valtioiden rajat ylittävään yhteistyöhön. Komissio käyttää Euroopan innovatiivisten alueiden (Innovating Regions In Europe) verkostoon kuuluvia alueellisen tutkimuksen ja innovaation interaktiivisia oppimisfoorumeja, jotka kokoavat yhteen alueelliset ja kansalliset sidosryhmät ja tarjoavat katsauksen hyviin käytänteisiin ja tapaustutkimuksiin.

Tutkimuksen ja innovaation hallinnon parantamiseksi Euroopassa			
	komissio aikoo	**jäsenvaltioita kehotetaan**	**viite**
4.1	seurata ja tukea kansallisen tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kehitystä kasvun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävän uuden Lissabonin kumppanuuden kautta	raportoimaan tarvittaessa kansallisen tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kehityksestä kansallisissa uudistusohjelmissa kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävän uuden Lissabonin kumppanuuden yhteydessä	CLP, luku 2 ILS, luku 3 ja 6
4.2	kehittää edelleen tutkimusta ja innovaatiota koskevia politiikan analysointivälineitä	hyödyntämään täysimääräisesti komission tarjoamaa tilasto- ja politiikka-analyysia	ILS, luku 6
4.3	tukea politiikkoihin liittyvän keskinäisen oppimisen foorumeja ja edistää valtioiden rajat ylittävää politiikan alan yhteistyötä	hyödyntämään täysimääräisesti valtioiden rajat ylittävää poliittista oppimisprosessia ja yhteistyötä	ILS, luku 4 ja 6

PÄÄTELMÄ

Tässä tiedonannossa esitetyillä toimilla varmistetaan tutkimus- ja innovaatiopolitiikkojen mahdollisimman suuri tehokkuus, ja tiedonanto on johdonmukainen uudistetussa Lissabonin strategiassa korostettujen *keskittämisen*, *kumppanuuden* ja *virtaviivaistamisen* tavoitteiden kanssa. Erityisesti siinä tehdään konkreettiseksi ensisijainen toimintakohde, joka on *kasvua osaamisella ja innovoinnilla*, tarjoamalla puitteet synergian kasvattamiseen kaikilla tasoilla. Jatkettaessa toimintaa aiempien saavutusten pohjalta on kaikkia niin uusia kuin ajantasaistettuja toimia jatkettava voimakkaasti ja päättäväisesti, jos tavoite EU:n tutkimus- ja innovaatiotoiminnan nostamisesta tehokkuudeltaan ja vaikuttavuudeltaan maailmanluokkaan aiotaan saavuttaa. Tarvittaessa komissio myös ehdottaa aloitteita, jotka kokoavat yhteen tutkimus- ja innovaatiopolitiikat keskeisten strategisten alojen tasolla.

Kasvun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävän uuden Lissabonin kumppanuuden yhteydessä laadittavissa kansallisissa uudistusohjelmissa on otettava täysimääräisesti huomioon tutkimuksen ja innovaation haasteet. Keskitetty yhteisön rahoitustuki Eurooppaa hyödyttäville tutkimus- ja innovaatiotoimille, politiikan koordinoidun kehittämisen ohjaaminen ja parannetut keskinäisen oppimisen foorumit kaikilla niillä alueilla, joilla valtioiden rajat ylittävä yhteistyö tarjoaa selvää lisäarvoa, tukee kansallisia uudistusohjelmia. Tällä tavoin kehitetään todellista eurooppalaista tutkimus- ja innovaatioaluetta hyödyntäen jäsenvaltioiden ja niiden alueiden erityisvahvuuksia.

Yksityiskohtaisempia tietoja tässä tiedonannossa kuvatuista toimista annetaan liiteasiakirjassa. Tarvittaessa tässä asiakirjassa ja sen liitteessä suunniteltuja toimia ajantasaistetaan jatkuvasti ottaen huomioon edistyminen tutkimuksen ja innovaation lisäämisessä ja parantamisessa Euroopassa ja meneillään olevat neuvottelut rahoitusnäkymistä vuosiksi 2007–2013. Lisäksi lähestymistapaa ajantasaistetaan kasvuun ja työpaikkojen luomiseen tähtäävän kumppanuuden täytäntöönpano huomioon ottaen.